

Accountantsverslag 2016

Gemeente
Woudenberg

VERSTEGEN
accountants en adviseurs

Aan de gemeenteraad van de
gemeente Woudenberg
Postbus 16
3930 EA Woudenberg

INFO@VERSTEGENACCOUNTANTS.NL
WWW.VERSTEGENACCOUNTANTS.NL

Dordrecht, 4 juli 2017

Ref.: 1365/JS/AvS

Geachte leden van de gemeenteraad,

In overeenstemming met uw opdracht hebben wij de jaarrekening 2016 gecontroleerd. Op basis van onze controle hebben wij op 4 juli 2017 een goedkeurende controleverklaring verstrekt.

De jaarrekening is opgesteld onder verantwoordelijkheid van het college van burgemeester en wethouders van de gemeente Woudenberg. Hierbij ontvangt u ons accountantsverslag over het boekjaar 2016. Daarin zijn de belangrijkste controlebevindingen samengevat. Voorts treft u een analyse aan van de ontwikkeling in uw vermogen en resultaat. Deze concept rapportage bespraken wij met uw auditcommissie op 12 juni 2017.

Wij vertrouwen erop u met dit verslag voldoende te hebben geïnformeerd en zijn graag bereid om het nader bij u toe te lichten.

Hoogachtend,

drs. J. de Groot RA MPA

INHOUDSOPGAVE

1. Woudenberg in beeld	4
2. Financiële positie	4
2.1. Analyse vermogen en resultaat.....	4
2.2. Vermogenspositie.....	7
2.3. Weerstandsvermogen	7
3. Controlebevindingen jaarverslaggeving.....	8
3.1. Openstaande punten.....	Fout! Bladwijzer niet gedefinieerd.
3.2. Grondexploitaties	8
3.3. Sociaal domein	9
3.4. Bevindingen over rechtmatigheid	10
3.5. Single Information Single Audit (SiSa)	11
4. Interne beheersing	11
4.1. Algemeen.....	11
5. Overige onderwerpen.....	12
5.1. Naleving wet- en regelgeving	12
5.2. Automatisering.....	12
5.3. Vennootschapsbelasting	12
5.4. Wet Normering Topinkomens.....	13
5.5. Frauderisicobeheersing	13
5.6. Onafhankelijkheid	13
6. Slot	14

1. Woudenberg in beeld

In onderstaand overzicht geven wij – vanuit onze controleopdracht en natuurlijke adviesfunctie – een overzicht van onze beoordeling van de financiële positie en de interne beheersingsmaatregelen. De genoemde onderwerpen komen in dit accountantsverslag nader aan de orde.

Onderwerp	Referentiekader		Beoordeling		
FINANCIËLE POSITIE					
Saldo van baten en lasten	Saldo van baten en lasten als % van totale opbrengsten	 > 0% < 0% < -2%			
Gerealiseerde resultaat	Gerealiseerde resultaat als % van totale opbrengsten	 > 0% < 0% < -2%			
Vermogenspositie	Eigen vermogen als % van totale opbrengsten	 > 50% > 25% < 25%			
Vermogenspositie	Eigen vermogen als % van totaal vermogen	 > 30% > 10% < 10%			
Weerstandsvermogen	Beschikbaar weerstandsvermogen als factor van benodigde weerstandscapaciteit (interne norm)	 > 1,5 > 1,0 < 1,0			

Voor de beoordeling van de interne beheersing verwijzen wij naar de managementletter 2016.

2. Financiële positie

2.1. Analyse vermogen en resultaat

Het gerealiseerd saldo van lasten en baten 2016 bedraagt € 181.901 negatief (2015 € 207.151 positief). Na de mutaties in de reserves, waarbij per saldo € 568.395 wordt onttrokken ontstaat een gerealiseerd positief resultaat van € 386.494 (2015 € 279.576 positief). In de toelichting op de balans is onder het eigen vermogen inzichtelijk welke reserves zijn aangewend ten gunste van de exploitatie.

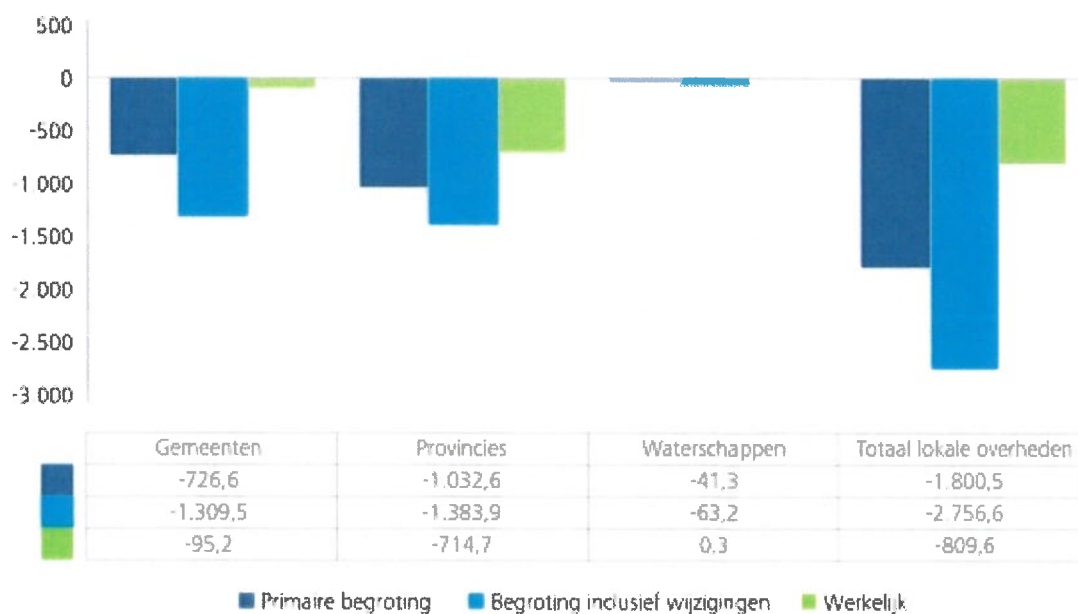
Voor een analyse van de verschillen per programma tussen begroting na wijziging en realisatie verwijzen wij naar de toelichting op de programmarekening in de jaarrekening. Het belangrijkste verschil betreft:

- € 601.000 minder uitgaven WMO en Jeugdwet in programma Samenleving door enerzijds afrekeningen 2015 en anderzijds lagere uitgaven. Dit betreft ruwweg € 200.000 'oude regelingen' en het overige nieuwe aan de gemeente overgedragen regelingen. Wellicht ten overvloede merken wij op dat de budgetten voor WMO en Jeugdwet niet beklemd zijn voor de gemeente.

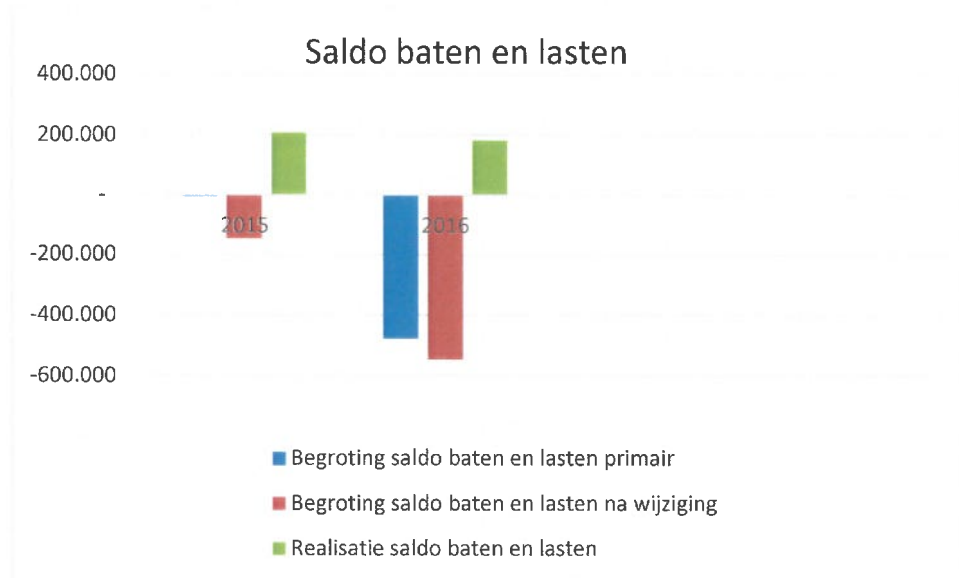
Binnen de gemeente Woudenberg zijn diverse maatregelen getroffen om de ontwikkeling van het resultaat zo goed mogelijk te beheersen. In essentie gaat het daarbij om het jaarlijks opstellen van de begroting, de (gedelegeerde) budgetverantwoordelijkheid en de tussentijdse rapportages.

Deze resultaatbeheersing is concreet uitgewerkt in de vorm van tussentijdse rapportages die worden opgesteld door de verschillende afdelingen. Sector breed is zichtbaar dat goede budgetbeheersing een belangrijk verbeterpunt is voor gemeenten. Uit de 'financiële trendanalyse gemeenten provincies en waterschappen' van februari 2016 blijkt collectief het volgende beeld:

Realiteit verwacht resultaat voor bestemming begroting 2014 lokale overheden
(Bedragen X € 1 miljoen)

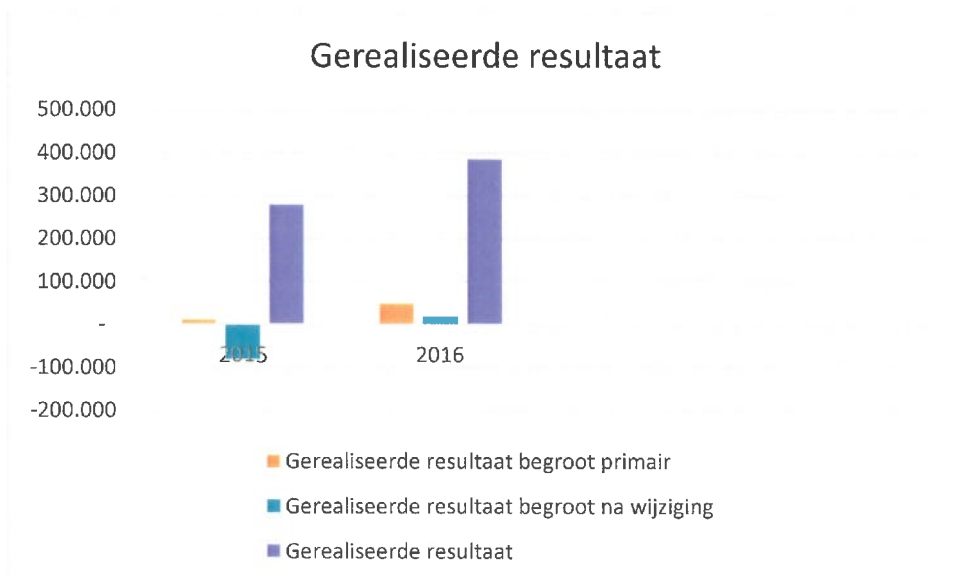

Zichtbaar is dat lokale overheden collectief tekorten ramen in de primaire begroting en deze tekorten in de bijgestelde begroting verder bijstellen. De werkelijkheid laat een veel kleiner tekort zien dan begroot. Het voorspellend vermogen van de begroting en tussentijdse rapportages is daarmee collectief een verbeterpunt. Als we de realisatie van saldo van baten en lasten en gerealiseerd resultaat van 2015 en 2016 bij de gemeente Woudenberg op een rij zetten zien we het volgende beeld:

Hierbij merken wij op dat het (begrote) saldo van baten en lasten in de jaren 2015 en 2016 sterk is beïnvloed door resultaten WMO en Jeugdwet als gevolg van afrekeningen.

Voor het gerealiseerde resultaat is het beeld van Woudenberg:

Uit bovenstaande grafieken blijkt dat de resultaatsontwikkeling eenzelfde patroon laat zien als de benchmark.

2.2. Vermogenspositie

Onderstaand overzicht geeft een beeld van de ontwikkeling in het eigen vermogen en de belangrijkste solvabiliteitsindicatoren van de gemeente Woudenberg.

	2016	2015
	x € 1.000	x € 1.000
Eigen vermogen	11.041	11.223
Opbrengsten	38.133	33.446
Balanstotaal	44.703	46.391
Opbrengstratio (opbrengsten / eigen vermogen)	29%	34%
Balansratio (eigen vermogen / balanstotaal)	25%	24%
Netto schuldquote	62%	86%

Uit bovenstaande cijfers blijkt dat Woudenberg een relatief financieel gezonde gemeente is. De netto schuldquote bestaat uit de netto schulden afgezet tegen de opbrengsten. De VNG stelt dat een schuldquote boven de 100% als hoog moet worden gezien en boven de 130% is sprake van de gevarezone. Uw gemeente zit hier nog ruim onder. Dit kengetal is in 2016 overigens positief beïnvloed door verkopen in de grondexploitatie.

2.3. Weerstandsvermogen

Het weerstandsvermogen is ruimschoots toereikend in vergelijking met de intern gestelde norm.

Het is van belang rekening te houden met "bruto" risico's en deze periodiek te evalueren.

De (relatieve) omvang van het weerstandsvermogen van gemeenten heeft sterk de aandacht in publicaties over de financiële positie van gemeenten. De tendens in de berichtgeving is dat de risico's toenemen en dat daar een passend weerstandsvermogen bij hoort.

Op basis van de huidige inzichten blijkt dat een onderbouwde kans bestaat dat een bedrag van € 1 miljoen noodzakelijk is om aan de zo reëel mogelijk ingeschatte financiële risico's weerstand te bieden.

De algemene reserve bedraagt na resultaatbestemming circa € 2,3 miljoen per 31 december 2016. De ratio komt dan uit op 2,3.

Hoewel er geen “harde” norm is voor de gewenste omvang van het weerstandsvermogen kan worden gesteld dat uw gemeente voldoende weerstandscapaciteit bezit om onvoorziene financiële tegenvallers op te vangen.

3. Controlebevindingen jaarverslaggeving

3.1. Grondexploitaties

Voor de grondexploitaties heeft een actualisatie c.q. herziening plaatsgevonden. Deze actualisaties en herzieningen zijn door ons beoordeeld. Deze actualisaties hebben voor 2016 niet geresulteerd in de vorming van verliesvoorzieningen of (tussentijdse) winstname.

De commissie BBV heeft met ingang van boekjaar 2016 de gewijzigde notitie grondexploitatie vastgesteld. Diverse wijzigingen in deze notitie hebben impact voor de gemeente Woudenberg:

- Alleen de rentelasten over het vreemd vermogen mogen worden ingerekend. Hierdoor vallen de ingerekende rentelasten ten opzichte van 2015 lager uit.
- Niet in exploitatie genomen gronden moeten zonder resultaatcorrectie worden overgeboekt naar de Materiële Vaste Activa-gronden en terreinen. Alleen op basis van een raadsbesluit met vaststelling van het grondexploitatiecomplex, inclusief grondexploitatiebegroting mogen plannen als bouwgrond in exploitatie worden aangemerkt. Het project Spoorzone A.2 is overgeboekt naar de Materiële Vaste Activa-gronden en terreinen.

De projecten Spoorzone A en Hoevelaar zijn op grond van raadsbesluiten in exploitatie genomen en overgeboekt van de ‘niet in exploitatie genomen gronden’ naar de voorraden.

In de actualisatie c.q. herziening van de grondexploitaties is rekening gehouden met de meest recente ontwikkelingen. De gehanteerde veronderstellingen met betrekking tot het uitgiftetempo, de verwachte verkoopprijzen en de ontwikkeling van de plankosten zijn ontleend aan recente verkopen i.c. de belangstelling, extern onderzoek, taxatierapporten en/of benchmarkgegevens. Naar onze mening is de onderbouwing voldoende. Uit onze controle blijken geen verliesvoorzieningen en/of winstnames die ten onrechte niet zijn gerealiseerd in 2016. Desalniettemin zijn (en blijven) er risico's verbonden aan de grondexploitaties. Voor een deel liggen deze risico's buiten de directe invloedssfeer van de gemeente.

Volgens de huidige verwachtingen zijn de risico's van de grondexploitaties binnen de gemeente Woudenberg afgedekt.

3.2. Sociaal domein

Vanaf het jaar 2015 heeft de gemeente Woudenberg te maken met de decentralisatie van:

- zorg bieden aan langdurig zieken of ouderen;
- hulp bij het vinden van werk (of een uitkering verstrekken);
- de jeugdzorg.

Uit de controle van de lasten binnen het sociaal domein zijn enkele onzekerheden geconstateerd ten aanzien van getrouwheid en rechtmatigheid.

Onzekerheden die samenhangen met de decentralisatie in 2015 werken nog door in 2016. Ook voor de gemeente Woudenberg is er sprake van onzekerheden in de controle. Het totaal van de onzekerheden blijft echter binnen de goedkeuringstoleranties voor onzekerheden, waardoor dit geen invloed heeft op de goedkeurende strekking van de controleverklaring.

Wij constateren dat de onzekerheden vooral ontstaan door “derden” en in belangrijke mate buiten de invloedssfeer liggen van uw gemeente.

Jeugdhulp en WMO

De backoffice-taken van de Jeugdhulp en de WMO zijn ondergebracht bij de gemeente Amersfoort. De gemeente Woudenberg is verantwoordelijk voor het afgeven van beschikkingen. De zorginkoop en controle op de uitgaven is uitbesteed aan de backoffice van de gemeente Amersfoort. Over 2016 is voor uw gemeente voor circa € 1,9 miljoen zorg ingekocht. Uit de controleverklaring bij de verantwoording van Amersfoort blijken geen fouten of onzekerheden.

PGB's

Het is mogelijk de zorg niet in natura, maar via een zogenaamd persoonsgebonden budget (PGB) aan te vragen. De uitvoering van de PGB 's verloopt via de Sociale Verzekeringsbank (SVB). Dit geldt ook voor de controle op de rechtmatigheid. De gemeente heeft hier geen invloed op. De accountant van de SVB heeft een afkeurende controleverklaring verstrekt bij de PGB-verantwoording van de SVB. De SVB voert eveneens geen controles uit op de prestatielevring. Om die redenen is de gehele via de SVB in 2016 bestede uitgaven PGB 2016 ad € 302.000 aangemerkt als onzeker.

Dit saldo komt niet uit boven de marge voor onzekerheden van 3% van de totale lasten voor uw gemeente. Duidelijk is dat de gemeentesector in 2017 voor de opgave staat om deze onzekerheden te reduceren. Gemeenten kunnen individueel controles uitvoeren op de prestatielevring om de onzekerheid op dit aspect te reduceren.

CAK

Voor (met name) de WMO geldt een eigen bijdrage in de kosten voor de geleverde zorg. Deze bijdrage is afhankelijk van het inkomen van de betreffende cliënt. De eigen bijdrage wordt berekend en geïnd door het Centraal Administratie Kantoor (CAK). Het CAK geeft (via een portal) de gemeente de mogelijkheid na te gaan welke bedragen het CAK heeft opgelegd en welke het heeft geïncasseerd. De gemeente zelf kan de volledigheid hiervan niet nagaan. Dit is inherent aan de gekozen werkwijze en de verantwoordingswijze van het CAK. In 2016 bedraagt de verantwoorde eigen bijdrage € 203.500.

3.3. Bevindingen over rechtmatigheid

Bevindingen (interne) rechtmatigheidscontroles

Uit de controle zijn geen rechtmatigheidsfouten gebleken die wij zouden moeten rapporteren.

Begrotingsrechtmatigheid

Naast de controle op de rechtmatige totstandkoming van de baten, lasten en balansmutaties in de jaarrekening 2016, hebben wij de begrotingsrechtmatigheid gecontroleerd. Volgens de kadernota rechtmatigheid 2016 zijn strikt genomen bestedingen boven het begrotingsbedrag onrechtmatig. Een overschrijding van de begroting hoeft echter niet in alle gevallen te worden meegewogen in het accountantsoordeel. Essentieel is dat de gemeenteraad nadere regels kan stellen wanneer kostenoverschrijdingen die worden gecompenseerd door direct gerelateerde opbrengsten (1), kostenoverschrijdingen passend binnen het beleid (2) en kostenoverschrijdingen bij openeinderegelingen (3) moeten meewegen bij het oordeel van de accountant. In die gevallen dat de gemeenteraad geen nader beleid stelt, geldt het uitgangspunt dat deze kostenoverschrijdingen door de accountant niet worden betrokken bij de beslissing of al dan niet een goedkeurend rechtmatigheidsoordeel kan worden afgegeven.

De begrotingsoverschrijdingen zijn intern geanalyseerd en de conclusie is dat geen sprake is van onrechtmatigheden die moeten worden betrokken in ons oordeel. Wij kunnen instemmen met de conclusie dat de begrotings-onrechtmatigheden niet hoeven mee te wegen in ons oordeel over de financiële rechtmatigheid.

3.4. Single Information Single Audit (SiSa)

De SiSa-bijlage die opgenomen is in de jaarrekening is opgesteld door de gemeente. Wij hebben deze SiSa-bijlage gecontroleerd op basis van de door u opgemaakte SiSa-bijlage en de nota verwachtingen accountantscontrole SiSa 2016. Hierbij stellen wij de juistheid van de gegevens in de SiSa-bijlage vast. Wij benadrukken dat u als gemeente zelf verantwoordelijk bent voor de volledigheid van de te verantwoorden indicatoren, zoals opgenomen in de SiSa-bijlage. Bij onze controle zijn enkele fouten geconstateerd die in de definitieve SiSa-bijlage zijn gecorrigeerd. Wij adviseren u om bij het opstellen van de SiSa-bijlage een werkprogramma te hanteren, zodat zichtbaar wordt welke handelingen zijn uitgevoerd om tot een juiste en volledige SiSa-verantwoording te komen.

Het is volgens de nota verwachtingen accountantscontrole voorgeschreven dat wij de geconstateerde fouten en onzekerheden per regeling rapporteren door middel van onderstaande verplichte tabel. Deze tabel dient door uw gemeente samen met een aantal andere verplicht voorgeschreven verantwoordingsdocumenten voor 15 juli aanstaande elektronisch bij het CBS te worden aangeleverd.

Nummer specifieke uitkering conform SiSa-bijlage 2016	Specifieke uitkering	Fout of onzekerheid	Financiële omvang in euro's	Toelichting fout/onzekerheid
D9	Onderwijsachterstandenbeleid 2011-2016 (OAB)	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.
G2	Gebundelde uitkering op grond van artikel Participatiewet gemeentedeel 2016	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.
G3	Besluit bijstandverlening zelfstandigen 2004 (exclusief levensonderhoud beginnende zelfstandigen) gemeente 2016	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.
E3	Subsidieregeling sanering verkeerslawaaï	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.

4. Interne beheersing

4.1. Algemeen

Vanuit onze controleopdracht hebben wij aandacht besteed aan de kwaliteit van de interne beheersingsmaatregelen die een directe relatie hebben met de jaarrekening van uw gemeente. Deze interne beheersingsmaatregelen zijn voornamelijk ingebed in de volgende processen:

- Risicomanagement
- Planning en control cyclus
- Interne controle
- Opbrengstverantwoording
- Aanbestedingsbeleid

Voor onze bevindingen ten aanzien van de interne beheersing verwijzen wij naar onze managementletter d.d. 18 januari 2017. De actiepunten voor de jaarrekening 2016 waren bij start van de jaarrekeningcontrole toereikend opgevolgd door de organisatie.

5. Overige onderwerpen

5.1. Naleving wet- en regelgeving

Bij onze controle van de jaarrekening houden wij rekening met het risico van materiële fouten als gevolg van het niet naleven van wet- en regelgeving. Onze controle heeft geen relevante afwijkingen van wet- en regelgeving aan het licht gebracht.

Het betrekken van de naleving van wet- en regelgeving bij onze controlewerkzaamheden is overigens gebaseerd op onze beroepsregels, in het bijzonder hoofdstuk 250 van de Controle- en Overige Standaarden, waaruit wij citeren: “De accountant dient (...) de controle op te zetten en uit te voeren met een professioneel-kritische instelling voor omstandigheden en gebeurtenissen die twijfel oproepen omtrent de vraag of de entiteit zich houdt aan wet- en regelgeving” en “Echter kan niet worden verwacht dat een controleopdracht zal leiden tot ontdekking van overtredingen van alle wet- en regelgeving.”

5.2. Automatisering

Volgens artikel 393, lid 4, BW 2 dienen wij in ons accountantsverslag onze bevindingen te rapporteren aangaande de betrouwbaarheid en continuïteit van de geautomatiseerde gegevensverwerking. Onze beoordeling van de geautomatiseerde gegevensverwerking binnen uw gemeente, voor zover noodzakelijk voor de jaarrekeningcontrole, heeft geen bevindingen opgeleverd die in dit kader dienen te worden gerapporteerd.

5.3. Vennootschapsbelasting

Vanwege de invoering van de Wet modernisering vennootschapsbelastingplicht overheidsondernemingen heeft de gemeente Woudenberg moeten vaststellen of er vanaf 1 januari 2016 sprake is van dergelijke aan de heffing van vennootschapsbelasting onderworpen ondernemingsactiviteiten.

De gemeente Woudenberg is van mening dat alleen voor de grondexploitaties sprake is van belastbare ondernemingsactiviteiten.

Ten aanzien van de grondexploitaties is de bepaling van de openingsbalans en de fiscale resultaten nog onderhanden. Onder de niet uit de balans blijkende verplichtingen is toegelicht dat voor 2016 naar verwachting de fiscale last tussen de € 0 en € 80.000 zal liggen. De externe fiscalist heeft een eerste grove inschatting gemaakt die uitkomt op € 35.000 fiscale lasten voor 2016. Gezien het feit dat de bepaling van het fiscale resultaat 2016 nog onderhanden is merken wij de geschatte fiscale last ad. € 35.000 aan als onzekerheid.

5.4. Wet Normering Topinkomens

De gemeente Woudenberg voldoet aan de WNT.

Met ingang van 1 januari 2013 is de Wet openbaarmaking uit publieke middelen gefinancierde topinkomens (WOPT) vervangen door de nieuwe Wet normering bezoldiging topfunctionarissen publieke en semipublieke sector (WNT). De WNT heeft gevolgen voor diverse deelsectoren in het (semi-)publieke domein.

De overheid heeft de handhaving van de WNT wettelijk verankerd, waarbij werkgevers teveel betaald salaris kunnen terugvorderen en de minister de bevoegdheid heeft om een last onder dwangsom op te leggen aan de werkgever die niet terugvordert, inclusief publicatie in de Staatscourant.

Accountants hebben een nadrukkelijke rol binnen de WNT voor wat betreft de toetsing op de naleving van deze wet. Wij hebben in dat kader vastgesteld dat de bezoldiging binnen de WNT-normen past en juist en volledig in de jaarrekening 2016 is verantwoord.

5.5. Frauderisicobeheersing

Ingevolge onze beroepsregels, in het bijzonder hoofdstuk 240 van de Controle- en Overige Standaarden, dient de accountant bij de controle van de jaarrekening een aantal specifiek genoemde procedures uit te voeren, gericht op het risico van fraude. Bij onze controle van de jaarrekening 2016 hebben wij geen aanwijzingen van fraude verkregen die wij op grond van deze regels aan u zouden moeten melden.

5.6. Onafhankelijkheid

Het waken voor onze onafhankelijkheid is primair onze eigen (vaktechnische) verantwoordelijkheid. Aanvullend daarop rapporteren wij u jaarlijks de werkzaamheden die door ons zijn verricht naast het controleren van financiële verantwoordingen en het uitoefenen van onze natuurlijke adviesfunctie. Met betrekking tot het verslagjaar 2016 hebben wij geen aanvullende dienstverlening verricht voor uw gemeente.

6. Slot

Wij vertrouwen erop u met dit accountantsverslag voldoende te hebben geïnformeerd over onze controlebevindingen en u van dienst te zijn geweest met de vermelde actuele ontwikkelingen en aanbevelingen.